

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1184/2021
20.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Добривоје Тасић, адвокат из ..., против туженог Предузећа за производњу расклопних уређаја и постројења „Електрошумадија Избор“ д.о.о. Младеновац, чији је пуномоћник Драгана Срећковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3247/19 од 01.10.2020. године, у седници већа одржаној 20.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3247/19 од 01.10.2020. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3247/19 од 01.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване, жалбе парничних странака и потврђена пресуда Основног суда у Младеновцу П1 1/18 од 15.05.2019. године у ставу првом изреке, којим је поништено, као незаконито, решење туженог од 09.03.2011. године, а којим је тужиоцу отказан уговор о раду од 19.09.2003. године, у ставу трећем изреке, којим је одбијен, као неоснован, тужбени захтев за накнаду штете у висини од преосталих 18 зарада, са законском затезном каматом, у ставу четвртном изреке, којим је одбијен, као неоснован, тужбени захтев за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и у ставу петом изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 228.500,00 динара. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је укинута у ставу другом изреке, којим је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати 18 зарада у укупном износу од 470.160,00 динара, са законском затезном каматом од 30.04.2011. године до исплате и у том делу је предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против наведене пресуде донете у другом степену у правноснажном делу, којим је одлучено о захтеву тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду и трошковима поступка, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011...18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом указује. Наводе ревизије којима се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и стављају примедбе на оцену доказа, овај суд није испитивао, будући да се утврђено чињенично стање ревизијом не може побијати у смислу 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 21.04.1975. године засновао радни однос у предузећу „Електродистрибуција Младеновац“, које је приватизовано 2003. године, када је дошло и до промене назива у "Електрошумадија" а.д. Тужилац је са тим друштвом 17.09.2003. године закључио уговор о раду и исте године је изабран за председника синдиката, а 01.06.2005. године је закључио анекс уговора о раду којим је распоређен на радно место ... . Те послове је обављао кратко време, па је са VI степеном стручне спреме, услед синдикалног ангажовања, премештен у производњу, иако уговор о раду није мењан.

Тужиоцу је решењем послодавца „Електрошумадија“ а.д. од 20.06.2007. године отказан уговор о раду. То решење је поништено, као незаконито, пресудом Општинског суда у Младеновцу П1 121/07 од 10.12.2007. године. Наведена пресуда је преиначена пресудом Округног суда у Београду од 07.05.2009. године тако што је тужбени захтев за поништај решења о отказу одбијен, као неоснован, а пресудом Врховног суда Србије Рев 1206/09 од 30.09.2009. године преиначена је пресуда Округног суда у Београду и потврђена првостепена пресуда.

Након покретања радног спора за поништај решења о отказу од 20.06.2007. године, тужилац је упутио захтев инспектору рада, који је решењем од 12.07.2007. године одложио извршење решења о отказу уговора о раду до правноснажног окончања поступка. Међутим, „Електрошумадија“ а.д. није поступио по том решењу, већ је решењем од 13.08.2007. године тужиоца упутио на коришћење годишњег одмора у трајању од 26 радних дана, а потом решењем од 24.08.2007. године на плаћено одсуство уз накнаду зараде, почев од 27.08.2007. године до даљњег. То решење је поништено правноснажном пресудом Општинског суда у Младеновцу П1 179/07 од 05.03.2008. године.

У току 2009. године дошло је до статусне промене у „Електрошумадија“ а.д. Наиме, 07.08.2009. године закључен је уговор о одвајању уз оснивање и формирана су

два привредна друштва и то: „Електрошумадија Избор“ д.о.о. друштво дељеник, које је задржало ПИБ и матични број предузећа „Електрошумадија“ а.д. и „Електрошумадија“ д.о.о. – ново друштво, настало дељењем, чији је оснивачки акт уговор о одвајању уз оснивање. Чланом 5. тог уговора предвиђено је да запослени настављају са радом у новом друштву.

Дана 24.09.2009. године закључен је анекс уговора о одвајању уз оснивање, којим су промењени новчани износи оснивачког капитала оба друштва. Деобним билансом приликом статусне промене, у „Електрошумадија Избор“ д.о.о. остала су основна средства, која су уговором о закупу дата у закуп новом друштву „Електрошумадија“ д.о.о., чиме је дошло до прекида рада у "Електрошумадија Избор" д.о.о., што је довело до престанка инвестирања, па самим тим и потребе за обављањем послова ... (на које послове је тужилац распоређен према анексу уговора о раду од 01.06.2005. године).

Након доношења пресуде Врховног суда Србије од 30.09.2009. године, којом је потврђена пресуда о поништају решења „Електрошумадија“ а.д. од 20.06.2007. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду, председник Управног одбора „Електрошумадија“ д.о.о. упутио је позив тужиоцу да 27.11.2009. године дође ради потписивања уговора о раду, а исто друштво је тужиоца пријавило на осигурање и у радној књижици својим печатом потврдило да га је запослило са датумом 30.06.2009. године. Тужилац је дошао заказаног дана, али му је уручено решење туженог "Електрошумадија Избор" о упућивању на плаћено одсуство од 27.11.2009. године до 31.12.2009. године, а након тога донета су и решења туженог о плаћеном одсуству тужиоца од 01.01.2010. године, 14.01.2010. и 14.04.2010. године.

Дана 03.03.2011. године тужени је донео Одлуку којом је утврдио да ће због технолошких, економских и организационих промена доћи до престанка потребе за радом запосленог на неодређено време, након чега је донето оспорено решење туженог од 09.03.2011. године, којим се тужиоцу отказује уговор о раду као технолошком вишку, уз исплату отпремнине.

У време доношења решења о отказу уговора о раду, тужилац је имао 58 година и 36 година радног стажа, а економско-финансијским вештачењем је утврђено да је зарада која је тужиоцу исплаћена у месецу који је претходио месецу када му је престао радни однос, односно у фебруару 2011. године износила 26.120,00 динара. У току трајања поступка тужилац је остварио право на превремену старосну пензију почев од 21.05.2015. године.

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право из члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/09...54/09) и оценили да је основан тужбени захтев за поништај решења туженог од 09.03.2011. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду.

Неосновано се наводима ревизије оспорава првилна примена материјалног права.

Чланом 179. тачка 9. Закона о раду, важећег у време доношења побијаног решења, било је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду

ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Институт „забране злоупотребе права“ штити запосленог као опште важећи принцип у уговорном праву (члан 13. ЗОО), који се, имајући у виду порекло уговора о раду, супсидијерно примењује и у области рада. Злоупотреба права постоји када послодавац у поступку давања отказа испоштује форму, али не и суштину (разлоге) института тзв. вишка запослених односно ако вређа његов циљ и сврху.

Из члана 179. тачка 9. и правила која су садржана у члану 153. до 158. Закона о раду произлази да је сврха технолошког вишка отпуштање радника због боље организације технолошких промена и због економских промена. Чак и у ситуацији када послодавац није у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених, као у конкретном случају, разлози за престанак потребе за радом запосленог морају бити објективни и оправдани. Основни услов за отказ уговора о раду запосленом као вишку је да послодавац нема могућности да га распореди на друге послове који одговарају његовој стручној спреми.

У конкретном случају, тужени је злоупотребио институт тзв. „технолошког вишка“. Ово због тога што се, најпре, у Одлуци од 03.03.2011. године којом је тужени утврдио да ће због технолошких, економских и организационих промена доћи до престанка потребе за радом запосленог на неодређено време, а ни у самом решењу о отказу од 09.03.2011. године, не наводи у чему се састоје организационе, економске и технолошке промене код туженог, које су условиле престанак потребе за радом тужиоца, већ је то наведено само паушално. Код туженог у време доношења Одлуке од 03.03.2011. године и оспореног решења од 09.03.2011. године није дошло до технолошких, економских или организационих промена на шта указује чињеница да је тужени још у септембру месецу 2009.године, када је дошло до статусних промена, престао са процесом рада и од тада тужени и нема потребе за радницима. Сви запослени, осим тужиоца, тада су у складу са обавезом преузетом уговором о одвајању уз оснивање од 07.08.2009. године наставили са радом у новом друштву насталом делењем, односно у друштву "Електрошумадија" д.о.о, а тужиоцу је, након доношења пресуде Врховног суда Србије од 30.09.2009. године (којом је потврђена пресуда о поништају решења „Електрошумадија“ а.д. од 20.06.2007. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду), упућен позив од стране председника Управног одбора „Електрошумадија“ д.о.о. ради потписивања уговора о раду, али такав уговор није закључен, већ је тужиоцу уручено решење туженог "Електрошумадија Избор" о упућивању на плаћено одсуство од 27.11.2009. године до 31.12.2009. године, након чега су донета и решења туженог о плаћеном одсуству тужиоца од 01.01.2010. године, 14.01.2010. и 14.04.2010. године, а коначно и решење о отказу уговора о раду 09.03.2011. године.

Из наведеног произлази закључак да тужилац, као једини запослени код туженог, није ни могао да обавља послове на које је био распоређен када то друштво од статусне промене није имало ни основна средства ни друге запослене и фактички је престало са радом, али је право тужиоца да се његов радно-правни статус разреши као статус осталих запослених код туженог повређено, јер му ни након правноснажног

поништаја решења о отказу уговора о раду од 20.06.2007. године није омогућено да закључи уговор о раду и настави са радом у новом друштву насталом дељењем, а за овакво поступање тужени није доказао да је имао оправдани разлог.

С тога је и по оцени Врховног касационог суда оспорено решење о отказу уговора о раду тужиоцу као технолошком вишку донето супротно одредби члана 179. тачка 9. Закона о раду и као такво незаконито.

Наводима ревизије тужена понавља наводе истакнуте у жалби. Другостепени суд је оценио све жалбене наводе тужене који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби и за своју одлуку је дао јасне и образложене разлоге. Њима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Одлука о захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка насталих до закључења главне расправе пред првостепеним судом је донета правилном применом чл. 153, 154. и 163. ЗПП и правилном применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама, па је имајући у виду коначан успех тужиоца у спору са захтевом за поништај решења о отказу уговора о раду, ревизија туженог изјављена против одлуке о трошковима оцењена неоснованом. О захтевима странака за накнаду трошкова поступка који настану у даљем току вођења парничног поступка, првостепени суд ће одлучити у коначној одлуци о преосталом делу тужбеног захтева.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Тужиоцу не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**